

BANLÄGGNING MED MARKPERSPEKTIV

Riktlinjer och goda råd
för arrangörer

Foto: Rasmus Lindblom

När området som arrangemanget ska gå på är klart börjar det huvudsakliga arbetet för banläggaren. För arbetet med banläggningen finns en detaljerad checklista som SOFT har tagit fram som täcker det mesta.

[Checklista för banläggare & bankontrollant - 20240228.docx](#) (du kan också skanna QR-koden i slutet på dokumentet för att gå till länken från papper)

I denna PM finns en del mer fördjupande punkter när det gäller mark-, vilt- och miljöhänsyn som är ytterst viktigt att ta hänsyn till.

Förberedelser

Diskutera med berörda markägare och jaktlag om vilka områden som bör undvikas för att de:

- är trampkänsliga
- har skyddsvärd flora
- är angripna av granbarkborre
- odlas
- är nyplanterade

Planera hur olika begränsningar ska hanteras

- Löppriktningar och belastningens storlek på utpekade ytor
- Undersök åkrar och fält
 - » vilka behöver markeras med förbudsfärg på kartan och ev. även snitslas av i terrängen
 - » går det att springa på prickad åkermark
 - » går det att låta löpare springa i kanten på åker och fält utifrån markägarens bedömning
- Planteringar och andra förbjudna områden
 - » går det att passera på något sätt och hur ska det markeras på kartan och informeras i PM i så fall
- Planera startplatsen så att slitagetålig mark utnyttjas som ändå ligger på acceptabelt avstånd för att få fram materiel, samt att det är ett acceptabelt avstånd från arenan.

Naturhänsyn vid val av kontroller

Banläggaren behöver ta hänsyn till vegetationen så att mark och miljö påverkas i minsta möjliga utsträckning. Påverkan på vegetationen påverkas förstås av hur många personer som beräknas passera. Det är skillnad på en kontroll med en belastning av 50 deltagare och en kontroll närmare målet med kanske 300. Fler kontrollpunkter kan behövas för att minska trycket på naturen.

Vegetation med stort inslag av vatten är extra känslig

- Undvik källor i skogen med framspringande vatten, ofta med kransar av blöta mossor. Källan kan fortsätta som ett surdrag. Här riskerar mycket tramp att skada den känsliga marken.
- Undvik kontroller och löpstråk i eller i anslutning till örtrika våtmarker.
- Undvik kontroller vid naturliga bäckar och diken med fuktiga kanter och stundom tät örtvegetation. Kanterna trampas lätt sönder.

Foto: Rasmus Lindblom

Foto: Rasmus Lindblom

(forts. om naturhänsyn)

- Undvik löpstråk över våta kärr och sankmarker. Många löpare riskerar att skapa spår och kanaler.
- Undvik kontroller i små öppna sankmarker eller alldeles i kanten på sankmarken. Den mjuka mossmarken trampas lätt sönder.

Annat att tänka på utifrån känslig vegetation:

- Undvik kontroller i anslutning till sluttande hållar täckta av gröna mossor eller lavar. De slits lätt bort även av ett fåtal löpare.
- Lägg gärna banstråk över lättlöpta hedar och hållmarker men undvik kontroller där marken är täckt av vit- eller renlav som är mycket trampkänslig.
- Undvik kontroller i lövlundar på våren där marken är täckt av en riklig och ofta skyddsvärd flora.
- Undvik att placera kontroller intill gamla, mossbelupna fallna stammar, så kallade lågor som är trampkänsliga.

- När du rekognoserar kontrollpunkter är det viktigt att ha med sig uppgifter om hur många löpare som ska besöka kontrollen. Hårt belastade kontroller får ett större omland som slits. Belastningen påverkas också av om löpriktningar in och ut är gemensamma eller ej. Även små justeringar kan göra stor skillnad, som t.ex. på vilken sida om objektet kontrollen placeras.

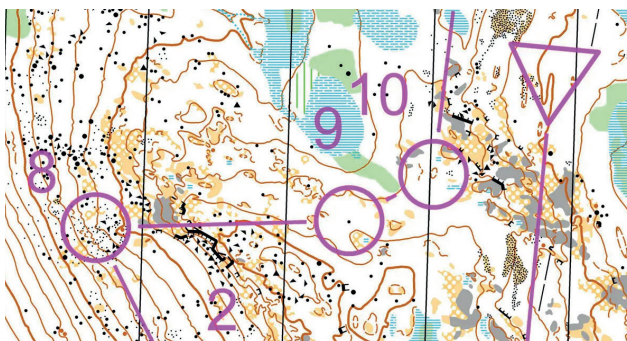

Vilthänsyn vid val av kontroller

En viktig del i banläggningen är att ta hänsyn till viltet. För att få information om viltet behöver man ha kontakt med jaktlaget. Är det ett naturreservat finns en naturvårdsförvaltare som man behöver ha dialog med och gå igenom föreskrifter.

Banstråk

Viltet ska ha fria flyktvägar och det är viktigt att djuren inte blir inneslutna. Banläggningen ska planeras så att det blir sammanhållna stråk och löpriktningar.

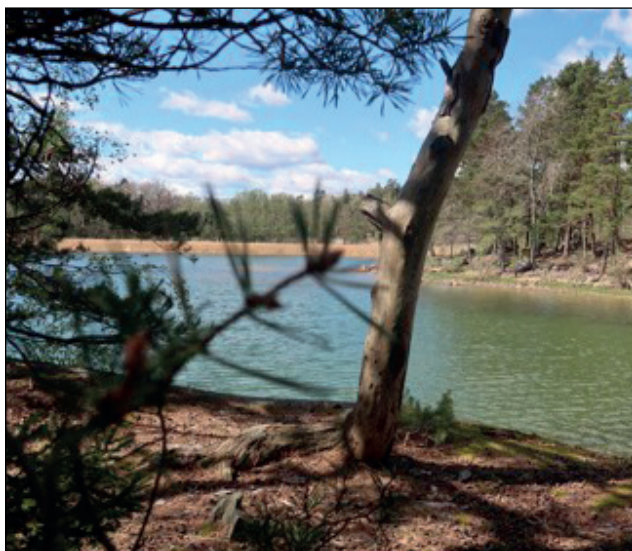

Fri- och buffertzoner

Hänsynsområden (frizoner) kan behöva planeras in för att ge möjlighet för viltet att dra sig undan. Frizoner bör läggas in på kartan och snitsling bör övervägas. Om man inte planerar in frizoner kan det vara viktigt med avdrivning innan tävlingen.

Analysera och diskutera med jägarna var viltet finns och hur det rör sig

- Behövs viltavdrivning på tävlingsdagens morgon
- Vilket håll tar älgarna vägen ut ur tävlingsområdet? Finns behov av buffertzon?
- Behov av frizon invid tävlingscentrum (arenan)?
- Större banöglor kan kräva en frizon
- Mot trafikerade vägar behövs en buffertzon om 100 meter och ev. vägpassage för viltet
- Foderplatser som kontrolpunkt ska undvikas

Viltet agerar på olika sätt och frizonerna behöver se olika ut:

- Älg: central frizon, gärna höjdparti. 15–100 hektar oavsett ev. avdrivning.
- Rådjur: Trivs i tät skog. Några hektar.
- Vildsvin: Trivs i tät ungskog och vassar. Några hektar.

Starttider

Överväg olika starttidpunkter för olika starter/banor/löpriktningar. Detta bör samordnas med ansvariga för ev. avdrivning samt med tävlingssekretariatet.

Viltrapportering

Nära utstämpling ska det finnas en plats där deltagarna kan rapportera om de sett något vilt under tävlingen. De som tar emot rapporterna behöver ha kartunderlag och kartor med banor.

Efter tävlingen ska informationen sammanställas till en viltrapport som jaktlag och markägare får.

Mer info:

[Checklista för banläggare & bankontrollant - 20240228.docx](#)

